

AIDS: Όταν η ελπίδα γίνεται εργαλείο εξαπάτησης. Απάτες και αυταπάτες

Βασίλειος Παπαρίζος¹, Βαρβάρα Βασάλου², Ελένη Παπαρίζου², Σοφία Κουρκουντή², Αθανάσιος Δρόσος², Αλέξανδρος Στρατηγός²

¹ Δερματολόγος-Αφροδισιολόγος

² Πρώτη Κλινική Αφροδισίων και Δερματικών Νόσων Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Α. Συγγρός»

AIDS: When hope becomes a tool to deceive. Frauds and delusions

Vasileios Paparizos¹, Varvara Vasalou², Eleni Paparizou², Sofia Kourkounti², Athanasios Drosos², Alexandros Stratigos²

¹ Dermatologist-Venereologist

² 1st University Clinic of Dermatology – Venereology, “Andreas Syggros” Hospital

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Άνθρωποι με ανίατα νοσήματα, όπως το AIDS, βρίσκονται συχνά σε απόγνωση. Η σοβαρή νόσηση και ο κίνδυνος αναπηρίας ή θανάτου προκαλεί άγχος, φόβο, απελπισία και άλλα αρνητικά συναισθήματα. Συχνά τα συναισθήματα αυτά εμποδίζουν την ψύχραιμη σκέψη και την λογική, με αποτέλεσμα οι ασθενείς, και συχνά και οι οικείοι τους, να γίνονται θύματα απατηλών προσδοκιών. Στην περίπτωση του AIDS, αδίστακτοι επιτήδευοι διέθεσαν γιατροσόφια, συμπληρώματα, βότανα, ειδικές νηστείες, ενεργειακές θεραπείες, κ.α. Συχνά το εμπόριο αυτό επενδύθηκε με ψευδοεπιστημονικές θεωρίες, αλλά και με συνωμοσιολογία και πλήρη διαστρόφηση της πραγματικότητας. Οι εξελίξεις στην θεραπευτική της HIV λοίμωξης και η θεαματική βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της, μπορούν να μετριάσουν την δραστηριότητα των εμπόρων ελπίδας.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: HIV, απάτη, ψεύτικα φάρμακα, θεωρίες συνωμοσίας

ABSTRACT

People suffering from incurable diseases, such as AIDS, are often in despair. Severe illness and the possibility of disability or death cause agony, fear, hopelessness, and other negative emotions. These emotions often overpower collected and rational thoughts, and as a result, patients and their loved ones often fall for fraudulent hopes and expectations. In the case of AIDS, ruthless charlatans offered supplements, herbs, special diets, energy therapies, and other quackeries. This trade was often accompanied by pseudoscience, conspiracy theories, and complete perversion of reality. HIV treatment developments and their impressive efficacy can moderate the activity of these merchants of hope.

KEYWORDS: HIV, fraud, fake drugs, conspiracy theories

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Η ΕΞΑΠΑΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ, ΜΕ ΚΑΘΕ ΜΕΣΟΝ

Η επιδημία του AIDS ενέσκηψε την δεκαετία του 1980 με τραγικές επιπτώσεις. Η αντιμετώπιση και ο αγώνας κατά της HIV/AIDS νόσου ήταν εξαιρετικά δυσχερής και ουσιαστικά ατελέσφορος, αφού την πρώτη εξαετία (1981-1987) δεν υπήρχε θεραπεία, αλλά την επόμενη δεκαετία (1987-1996) υπήρχε μόνο η ελάχιστη αποτελεσματική μονοθεραπεία με το AZT. Η ανοσολογική ανεπάρκεια εξελισσόταν, με αποτέλεσμα πολλαπλές λοιμώξεις και συχνή εμφάνιση σαρκώματος Kaposi και άλλων εκδηλώσεων, έτσι ώστε ο θάνατος ήταν η αναπόφευκτη μοίρα στην μεγάλη πλειοψηφία των ασθενών.

Όπως συνέβη και σε άλλες περιπτώσεις ανίατων νοσημάτων, το έδαφος ήταν πρόσφορο για κάθε είδους θεωρία, απάτη, γιατροσόφια, «θαυματοουργά» μέσα, αλλά και καλοπροαίρετες προτάσεις, εναλλακτικές θεραπείες και αναζήτηση ελάχιστης έστω ελπίδας. Τα φαινόμενα αυτά έχουν παρατηρηθεί και καταγραφεί και σε άλλα χρόνια ή δυσίατα νοσήματα, σε καρκίνους, σε αυτοάνοσα νοσήματα, στο άσθμα, την υπέρταση, ακόμη και στην αλωπεκία.^{1,2}

Σε όλο τον κόσμο, βρήκαν έδαφος και διαδόθηκαν «εμπειρικές» θεραπείες, διάφορα βότανα και μαγικά. Και στην Αφρική, που τα φάρμακα σπάνιζαν, αλλά και στον Δυτικό κόσμο.

Έχει δημοσιευθεί στον διεθνή τύπο η περίπτωση της Ουγκάντας, όπου απατεώνες πωλούσαν σε πιστούς χλωρίνη ως θαυματοουργό φάρμακο για το AIDS. Τους έλεγαν ότι το σκεύασμα μπορεί να θεραπεύσει σχεδόν όλες τις ασθένειες. Οι απατεώνες αυτοί είχαν μάλιστα συστήσει θρησκευτική οργάνωση γνωστή ως «Παγκόσμιες Θεραπευτικές Χριστιανικές Αποστολές».³

Στην Γκάμπια, ο πρόεδρος της χώρας Yahya Abdul-Aziz Jemus Junkung Jammeh υποστήριξε ότι δεκάδες ασθενείς με AIDS θεραπεύτηκαν χρησιμοποιώντας τη δική του, μυστική συνταγή: ένα παρασκεύασμα από βρασμένα βότανα.

Όπως αναφέρθηκε στην ειδησεογραφία, ο Jammeh ανακοίνωσε για πρώτη φορά ότι έχει βρει τη θεραπεία για το AIDS το 2007.

«Ποιος είμαι εγώ για να περιμένω πως όλοι θα με δόξαζαν; Όπως θριάμβευσε ο προφήτης Μωάμεθ και εγκαθίδρυσε το Ισλάμ (...) έτσι κι εγώ κατάφερα να θεραπεύσω το AIDS, έτσι που σήμερα 68 ασθενείς πήραν εξιτήριο», είπε ο πρόεδρος σε ομιλία του που μεταδόθηκε από την τηλεόραση της χώρας.⁴

Στο πλαίσιο των εμπειρικών, μαγικών θεραπειών για το AIDS αναφέρεται και η μέθοδος της «συνουσίας μετά παιδίσκης», που ακόμα εφαρμόζεται σε χώρες της

Αφρικής. Η «συνουσία μετά παιδίσκης» είχε ευρεία διάδοση και στην Ευρώπη από τον Μεσαίωνα έως τις αρχές του εικοστού αιώνα, για τη θεραπεία της ανιάτης τότε- σύφιλης. Πίστευαν κάποιοι συφιλιδικοί ότι έχοντας σεξουαλική επαφή με ανήλικη παρθένα, η σύφιλη θα μόλυνε το θύμα τους αλλά θα γλύτωναν αυτοί.

Η πρακτική αυτή αναζωπυρώθηκε με την εμφάνιση του AIDS, και εφαρμόστηκε σε περιοχές της Κεντρικής και Νότιας Αφρικής. Στη βιβλιογραφία υπάρχουν πολλαπλές αναφορές για το φαινόμενο, αποκορύφωμα απεγνωσμένης, αλλά εγκληματικής πρακτικής.⁵⁻⁷

Στις δυτικές χώρες, με την προηγμένη τεχνολογία, δοκιμάστηκαν δήθεν σοβαρές θεραπευτικές προσεγγίσεις με συχνά επιζήμιο αποτέλεσμα. Έτσι, προτάθηκε άλλοτε η εξωσωματική υπερθερμία, με εξαιρετικά σημαντικές παρενέργειες και χωρίς όφελος, και άλλοτε η οζονοθεραπεία, ομοίως χωρίς κέρδος για τον ασθενή, κ.α.^{8,9}

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΠΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Και στην Ελλάδα όμως, δεν υπήρξε ποτέ έλλειψη από απάτες ή αυταπάτες. Η ιστορία έχει σημειώσει:

- Ρίζα του κινέζικου αγγουριού. Κάποια συστατικά της, όπως η Chondroitin ή η Trichosanthin είχαν δείξει σε προκλινικά πειράματα κάποια αντι-HIV δράση, που όμως δεν επιβεβαιώθηκε ποτέ κλινικά, ενώ η χρήση τους δεν ήταν ακίνδυνη. Στα 1989-1990 όμως, πολλοί ασθενείς ταξίδευαν στη Γαλλία, αναζητώντας την «Racine de Chinois concombres».^{10,11}
- Βιταμίνη C σε μεγάλες δόσεις: υποθέτοντας ότι αφού η βιταμίνη C μπορεί να βοηθά σε κοινά κρυολογήματα ή άλλεςλώσεις, θα μπορούσε να βοηθά και στην HIV λοίμωξη. Η υπόθεση δεν επαληθεύθηκε σε κλινικές μελέτες.¹²
- Το Armenicum: Το 1999 έγινε διεθνώς πολύς θόρυβος για το armenicum. Αυτό ήταν εφεύρεση Αρμενίων γιατρών που διαφημίστηκε έντονα ως θαυματοουργό φάρμακο για το AIDS. Στην προώθηση του Armenicum ενεπλάκη και η κυβέρνηση της Αρμενίας. Πολλοί ασθενείς ταξίδεψαν στην Αρμενία, προκειμένου να τους χορηγηθεί το φάρμακο. Στην Ελλάδα είχε δραστηριοποιηθεί η Αρμενική πρεσβεία, ζητώντας επιστημονική συνεργασία με Μονάδες Λοιμώξεων. Όμως για το armenicum δεν υπήρχε καμία δημοσίευση σε ιατρικό περιοδικό, καμία έστω ανακοίνωση σε συνέδριο, καμία πληροφορία για τη σύστασή του και τις ιδιότητές του, παρά μόνο διαφημιστική παραφιλολογία. Τελικώς,

αποδείχθηκε ότι το «φάρμακο» ήταν μείγμα φυσιολογικού ορού με ιωδίνη και polyvinyl alcohol, δηλαδή ένα ένα ήπιο, μη ειδικό αντισηπτικό, χωρίς καμμία επίδραση στη λοίμωξη.^{13,14}

- Σπιρουλίνα: Προϊόν φυκιού, με υψηλή περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες (φυκιών), ω-3 λιπαρά, βιταμίνες, καροτένιο, μεταλλικά άλατα κλπ. Πλήθος «ειδήσεων» στα ΜΜΕ και σε ιστοσελίδες στο δίκτυο, διαβεβαίωναν ότι η σπιρουλίνα είναι ένα θαυματουργό προϊόν, που είναι πολύτιμο για τη υγεία, αφού «κάνει καλό στην εγκεφαλική λειτουργία και τη μνήμη, στην καρδιακή λειτουργία, στα οστά και τις αρθρώσεις και στα νευρικά κύτταρα, και επιπλέον κατεβάζει τη χοληστερίνη, ρίχνει την πίεση, έχει αντιοξειδωτικά που δρουν εναντίον του καρκίνου και ενισχύει το ανοσοποιητικό σύστημα».¹⁵ Οι σχετικές κλινικές μελέτες δεν κατέληξαν σε έγκριση της ουσίας ως θεραπευτικού μέσου για την HIV λοίμωξη. Αντίθετα, από έγκυρους ιατρικούς οργανισμούς εκφράσθηκε σκεπτικισμός και ως προς την ασφάλεια της χρήσης της. Η ιατρική σχολή του Πανεπιστημίου του Harvard επισημαίνει ότι «...it may worsen symptoms of an autoimmune disorder and can interfere with blood clotting. Most importantly, this type of algae theoretically could contain the amino acid phenylalanine and thus should be avoided by people who have phenylketonuria (PKU)». Ο Αμερικανικός οργανισμός τροφών και φαρμάκων (FDA) εξέδωσε επίσης οδηγία για τη μη χρήση σχετικού εμπορικού σκευάσματος: «FDA Advisory No.2023-0578 || Public Health Warning Against the Purchase and Consumption of the Unregistered Food Supplement “HEALTH CROSS Spirulina – No Approved Therapeutic Claim”».^{16,17}
- Echinacea. Σε μη έγκυρες, ουσιαστικά λαθρόβιες εμπορικές ιστοσελίδες διαφημιζόταν ως φάρμακο αποτελεσματικό «κατά πολλών λοιμώξεων, συμπεριλαμβανομένων των λοιμώξεων του ουροποιητικού συστήματος, κολπικών μολύνσεων, έρπητα, HIV / AIDS, του ιού των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV), μολύνσεων του αίματος (σηψαιμία), αμυγδαλίτιδας, λοιμώξεων από στρεπτόκοκκο, σύφιλης, τυφοειδούς, ελονοσίας, κλπ. Άλλες χρήσεις περιλαμβάνουν άγχος, χαμηλό αριθμό λευκών αιμοσφαιρίων, το σύνδρομο χρόνιας κόπωσης (CFS), ρευματοειδή αρθρίτιδα, ημικρανίες, δυσπεψία, πόνο, ζάλη, δόγηματα κροταλία, κ.α.». Όμως, η Echinacea έχει στην πραγματικότητα αντένδειξη στη θεραπευτική της HIV λοίμωξης, γιατί μπορεί να έχει ανεπιθύμητες επιδράσεις στην ανοσολογική λειτουργία ή και αλληλεπιδράσεις με αντιρετροϊκά φάρμακα.^{18,19}

- Το δηλητήριο του γαλάζιου σκορπιού: Ανακάλυψη Κουβανών γιατρών(;), με διαφημιζόμενη κύρια δράση κατά μορφών καρκίνου, αλλά επίσης πολύ δραστικό και κατά του HIV, αλλά και για πολλά άλλα νοσήματα.

Η διαφήμιση στον τύπο και στο δίκτυο ήταν οργανωτική. Πολλά μέσα ενημέρωσης φιλοξένησαν αφιερώματα, ακόμη και πρωτοσέλιδα. Διοργανώθηκαν πολλές εκδρομές στην Κούβα για την προμήθεια του, αλλά και εισαγωγή του στη χώρα και λιανική πώληση από διάφορους επιτήδειους. Δεν υπήρξε όμως ποτέ κλινική μελέτη που να αποδεικνύει κάποια αποτελεσματικότητα στη HIV λοίμωξη.^{20,21}

- Διάφορα προϊόντα – πανάκειες: Το 2018, ο Πανελληνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος (ΠΦΣ) ζήτησε την άμεση παρέμβαση των αρχών για τον έλεγχο ιστοσελίδας «αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας» με έδρα τη Θεσσαλονίκη (<http://ortf.eu/el>) που πουλούσε μέσω διαδικτύου σκευάσματα διαλαλώντας πώς «τα πάντα θεραπεύονται, είναι απλώς θέμα χρόνου», λόγω του άμεσου και σοβαρού κινδύνου της δημόσιας υγείας από τη συνέχιση της παράνομης, ανεξέλεγκτης και παραπλανητικής πώλησης αγνώστου προελεύσεως σκευασμάτων που εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους για την Δημόσια Υγεία. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη ιστοσελίδα τα προϊόντα αυτά δύνανται να «θεραπεύσουν» εκτός των άλλων τον καρκίνο, το AIDS/HIV, την ηπατίτιδα, το Πάρκινσον, νεοπλασματικές παθήσεις, τον πολύποδα, τη σκλήρυνση κατά πλάκας, επιληψία, αγγειακές παθήσεις, αυτοάνοσες παθήσεις, παθήσεις ύπατος, τη μυϊκή δυστροφία, το συστηματικό ερυθηματώδη λύκο, την γονιμότητα κλπ. Ο πρόεδρος του ΠΦΣ κος Κυριάκος Θεοδοσιάδης την χαρακτήρισε εγκληματική δραστηριότητα και συμπλήρωσε πώς «παρόμοιες ιστοσελίδες έχουν καταγγεληθεί στο παρελθόν από τον Σύλλογο, ο οποίος είχε προσφύγει σε όλα τα αρμόδια όργανα».²²

Πολλά ακόμα «φάρμακα», θεραπευτικά μέσα ή μέθοδοι διαφημίσθηκαν ως θαυματουργά ή, τουλάχιστον, ως εξαιρετικά χρήσιμα και ωφέλιμα για τους ασθενείς με HIV λοίμωξη. Ήταν πράγματι χρήσιμα, αποκλειστικά όμως για τους εμπόρους ελπίδας.

Αναφέρθηκαν και έγιναν δημοφιλή κατά καιρούς, η ιριδοσκοπία, η «προγνωστική γονιδιωματική», η «ολιστική» ιατρική, η ομοιοπαθητική, η ενεργειακή πλακέτα Tesla, η μελατονίνη, η Echinachea, το βαλσαμόχορτο (Saint John's Wart), η αυτοαιμοθεραπεία, το σκόρδο, διάφορα φύκια, η αλόη, το γαϊδουράγκαθο, το κολλαγόνο και πάρα πολλά ακόμα. Πολλά από αυ-

τά ήταν εντελώς άχρηστα, μερικά όμως δεν ήταν και εντελώς ακίνδυνα. Το βαλσαμόχορτο πχ (*Hypericum perforatum*) είχε αλληλεπιδράσεις με αντιρετροϊκά φάρμακα, παρεμποδίζοντας τη δράση τους.

Η εκτεταμένη και επίμονη διαφήμιση όμως πολλών από αυτά τα μέσα, και ιδιαίτερα της ομοιοπαθητικής, ανάγκασαν τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας να εκδώσει προειδοποίηση, ότι η ομοιοπαθητική δεν αποτελεί θεραπεία για τον HIV, ούτε και για την φυματίωση ή την ελονοσία.²³

ΟΙ ΑΡΝΗΤΕΣ ΤΟΥ AIDS

Πολλοί ασθενείς αδυνατούν να αποδεχθούν (και να διαχειρισθούν) το γεγονός της οροθετικότητάς τους. Η φοβία και η εξ αρχής εγκατεστημένη αντίληψη του θανατηφόρου νοσήματος, αλλά και ο ισχυρός κοινωνικός στιγματισμός, οδηγούσαν και οδηγούν πολλούς ασθενείς σε άρνηση της πραγματικότητας που τους αφορά.

Κάθε άνθρωπος υποσυνείδητα έχει την τάση να θεωρεί τον εαυτό του το επίκεντρο του κόσμου, που είναι άφθαρτο, άτρωτο, απρόσβλητο από αρρώστιες, ατυχήματα και φθορές, που συμβαίνουν μόνο στους άλλους. Συχνά ασθενείς, μαθαίνοντας το αποτέλεσμα μιάς θετικής εξέτασης αναρωτιούνται «γιατί να συμβεί αυτό σε μένα;»

Κάποιοι δεν θέλουν να πιστέψουν το αποτέλεσμα της εξέτασης. Πηγαίνουν και εξετάζονται ξανά και ξανά σε νοσοκομεία, σε ιδιωτικά εργαστήρια, σε αιμοδοσίες, σε check point . Και ουδέποτε αποδέχονται το αποτέλεσμα: όλες οι εξετάσεις μπορεί να είναι λάθος...

Μερικοί βρίσκουν άλλη διέξοδο: Το AIDS δεν υπάρχει! Όλα είναι εφεύρεση των γιατρών, των φαρμακευτικών εταιρειών και των κακόβουλων οργανισμών και κυβερνήσεων. Κάποιοι ανακάλυψαν ότι οι πάντες (πλην αυτών) είναι απατεώνες!

Η πλέον διάσημη από τους αρνητές του AIDS στην Ελλάδα ήταν η δημοσιογράφος Μαίρη Παπαγιαννίδου, HIV-ασθενής και η ίδια. Την παρακολουθούσαν σε μεγάλο νοσοκομείο της Αθήνας και έπαιρνε κανονικά τα φάρμακά της. Κάποια στιγμή, περί τα 2005, άρχισε να ακολουθεί και να διατυμπανίζει την ιδέα ότι «δεν υπάρχει AIDS». Διέκοψε την αντιρετροϊκή θεραπεία και υποστήριζε ότι χωρίς τα φάρμακα είναι καλύτερα. Και μάλιστα, το 2006 αναδείχθηκε «γυναίκα της χρονιάς»

Υποστήριζε δημόσια ότι δεν υπάρχει AIDS, είναι ψέμα των γιατρών (ή και των φαρμακευτικών εταιρειών) για να πουλάνε φάρμακα. Επειδή ήταν δημοσιο-

γράφος, βρήκε βήμα σε μέσα μαζικής ενημέρωσης, σε κανάλια και σε ιστοσελίδες. Είχε άλλωστε και δική της ιστοσελίδα. Εξέδωσε επίσης και τρία βιβλία, δύο από τον «Καστανιώτη» και ένα από τις εκδόσεις «Οξύ»: Οι τίτλοι τους ήταν «Πώς νίκησα το AIDS», «Το παιχνίδι του έρωτα στα χρόνια του AIDS» και «Αντίο AIDS».

Η ιστοσελίδα της (hinwave.gr) ξεκινούσε με τις φράσεις: «Γεια σας, Είμαι η δημοσιογράφος Μαίρη Παπαγιαννίδου, πρώην ασθενής του AIDS, μια από τους πολλούς πλέον που έψαξαν, διάβασαν, αποχαιρέτησαν το σύνδρομο και τη θεωρία του και έγιναν ξανά ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟΙ άνθρωποι. Ο ιός HIV, που υποτίθεται ότι προκαλεί το AIDS, δεν έχει εντοπιστεί ποτέ και πουθενά. Ή, σε μια πιο κομψή εκφορά του λόγου, ο ιός HIV - αν υπάρχει (ακόμα αναζητείται) - δεν μπορεί να προκαλεί το AIDS».

Αυτά ήταν και τα βασικά επιχειρήματα της: «ο HIV δεν έχει εντοπισθεί». Αγνοούσε ή δεν ήθελε να ξέρει ότι ο ιός και είχε εντοπισθεί, και είχε απομονωθεί, και είχε καλλιεργηθεί, και είχε φωτογραφηθεί και κινηματογραφηθεί. Το δίκτυο ήταν και είναι γεμάτο από φωτογραφίες του ιού με το ηλεκτρονικό μικροσκόπιο, και υπήρχαν από παλιά σχετικά βίντεο, πάλι από το ηλεκτρονικό μικροσκόπιο.

Αλλά ακόμη κι αν υπάρχει (καλοπροαίρετη παραχώρηση!) δεν μπορεί να προκαλεί το AIDS. Το AIDS και τους θανάτους τους προκαλούν τα φάρμακα! Το ότι στην Αφρική πέθαιναν κατά εκατομμύρια επειδή δεν είχαν φάρμακα, ήταν απλώς λεπτομέρειες.

Με το δημόσιο λόγο βρήκε και αρκετούς οπαδούς. Και πολλοί ασθενείς διέκοψαν τη θεραπεία τους ακολουθώντας τις ιδέες της.

Ασφαλώς, η Μαίρη Παπαγιαννίδου δεν ήταν απατεώνας. Προφανώς και η ίδια είχε πέσει θύμα απατεώνων, στην αγωνία της να διαψεύσει την πραγματικότητα. Τελικά, η πραγματικότητα έδειξε πόσο σκληρή είναι. Η Μαίρη απεβίωσε το Πάσχα του 2012. Από AIDS...^{24,25}

ΟΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑΣ

Γενικώς, οι θεωρίες συνωμοσίας συνοδεύουν συχνά κάθε νέο φαινόμενο, ιδιαίτερος όταν η ερμηνεία του είναι ακόμη ασαφής ή αβέβαιη.

Υπάρχουν ακόμη πολλοί που πιστεύουν ότι «μας ψεκάζουν», ότι τα εμβόλια είναι εργαλεία του σατανά, ότι τον covid (αλλά και τον HIV) τον έφτιαξαν κάποιοι στα εργαστήρια για να μας εξοντώσουν και πολλά άλλα.

Όσο για το AIDS, θεωρούν δεδομένο ότι το κατασκεύασαν στα εργαστήρια οι Αμερικανοί και η CIA,

γιατί ήθελαν να εξοντώσουν τους μαύρους, ή τους ομοφυλόφιλους. Και δεν δίνουν το εμβόλιο για το AIDS, που επίσης έχει ανακαλυφθεί, στην Αφρική, γιατί πάντοτε θέλουν να εξοντώσουν τους μαύρους.²⁶⁻²⁸

Για μερικούς, φταίει για όλα και πάντοτε οι γιατροί. Που θέλουν να εμβολιάζουν τους ανθρώπους, με σκοπό το οικονομικό όφελος από τις πωλήσεις των εμβολίων.

Κάποιοι αποκάλυψαν ότι «η μετάδοση του ιού του AIDS από τους πιθήκους στον άνθρωπο έγινε μέσω των εμβολιασμών για την πολιομυελίτιδα». Ο ισχυρισμός ονομάστηκε «Oral polio vaccine AIDS hypothesis (OPV AIDS)» και βρήκε υποστηρικτές σε όλο τον κόσμο, και στην Ελλάδα, παρ' ότι οι επιστήμονες πολύ γρήγορα απέδειξαν το σφάλμα του.^{29,30}

Πολλοί άνθρωποι γενικώς έχουν την τάση να πιστεύουν τις θεωρίες συνωμοσίας. Το φαινόμενο αυτό είναι σύνθετο και συνδέεται με ψυχολογικούς, κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες:

- Οι θεωρίες συνωμοσίας προσφέρουν απλές εξηγήσεις για πολύπλοκα ή τρομακτικά γεγονότα (π.χ. πανδημίες, τρομοκρατικές επιθέσεις, οικονομικές κρίσεις). Όταν για κάτι δεν υπάρχει ταχεία εύκολη και εύκολη ερμηνεία και απάντηση οι θεωρίες αυτές το προσφέρουν.
- Όταν οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται ότι δεν έχουν έλεγχο στη ζωή τους ή στον κόσμο γύρω τους, είναι πιθανό να στραφούν σε θεωρίες που παρουσιάζουν έναν υπαίτιο, έναν «αποδιοπομπαίο τράγο».
- Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ), το διαδίκτυο και τα κοινωνικά δίκτυα επιτρέπουν τη γρήγορη διάδοση θεωριών συνωμοσίας. Οι πολλαπλές

επαναλήψεις τείνουν να επιβάλλουν εντυπωσιακό ή προκλητικό περιεχόμενο, μετατρέποντάς το σε αληθοφανές.

- Η έλλειψη εμπιστοσύνης προς το κράτος, τα επίσημα μέσα ενημέρωσης, την επιστήμη ή άλλους θεσμούς, κάνει τους ανθρώπους εύκολους αποδέκτες θεωριών που παρουσιάζουν αυτούς τους θεσμούς ως δόλιους ή παραπλανητικούς.
- Τέλος, η πίστη σε μια θεωρία συνωμοσίας μπορεί να προσφέρει αίσθηση μοναδικής γνώσης, ασφάλεια σε έναν απειλητικό κόσμο ή εξήγηση για προσωπικά ή κοινωνικά προβλήματα.^{31,32}

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Η απόγνωση είναι κακός σύμβουλος. Το άγχος, η απελπισία και ο πανικός θολώνουν τη σκέψη και οι αποφάσεις που λαμβάνονται κάτω από συναισθηματική φόρτιση, είναι συχνά παρορμητικές και μη ρεαλιστικές, ενώ οι άνθρωποι υπό το κράτος του φόβου γίνονται εύκολα θύματα εξαπάτησης.

Η πρόοδος όμως των νέων θεραπειών για την HIV λοίμωξη έχουν μεταβάλει ουσιαστικά την πορεία του νοσήματος σε χρόνια, θεραπευόμενη κατάσταση χωρίς να καταστρέφει τη ζωή των ασθενών.

Η περαιτέρω εξέλιξη της επιστήμης θα περιορίσει ίσως την δυσπιστία απέναντί της και την ευπιστία σε απάτες και εμπόριο ελπίδας. Όμως η ευπιστία αυτή δεν αναμένεται να εκλείψει εντελώς, αφού είναι σύμφυτη με την ανθρώπινη φύση. Έτσι η Ιατρική οφείλει να επαγρυπνά και να απαντά άμεσα στις παραπλανητικές θεωρίες που κατά καιρούς αναφύονται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Cassileth BR, Yarett IR. Cancer quackery: the persistent popularity of useless, irrational 'alternative' treatments. *Oncology (Williston Park)*. 2012 Aug;26(8):754-8.
2. Trüeb RM, Vañó-Galván S, Kopera D, Jolliffe VML, Ioannides D, Gavazoni Dias MFR, et al. Trichologist, Dermatotr ichologist, or Trichi atrist? A Global Perspective on a Strictly Medical Discipline. *Skin Appendage Disord*. 2018 Oct;4(4):202-207. doi: 10.1159/000488544.
3. <https://edition.cnn.com/2019/05/24/africa/uganda-miracle-cure-arrests-intl/index.html>
4. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6323449.stm>
5. Jewkes R, Martin L, Penn-Kekana L. The virgin cleansing myth: cases of child rape are not exotic. *Lancet*. 2002 Feb 23;359(9307):711.
6. Bowley DM, Pitcher GJ. Motivation behind infant rape in South Africa. *Lancet*. 2002 Apr 13;359(9314):1352.
7. Charlier P, Bou Abdallah F, Brun L, Hoang-Oppermann V, Deo S, Mostefai-Dulac Y, Mamzer MF, Hervé C. The myth of virgin cleansing: Latest news on an archaic magico-religious practice. *Ann Dermatol Venereol*. 2018 Mar;145(3):178-181.
8. Graziano FM, Katschinski DM, Robins HI. Hyperthermia and AIDS: a critical review. *Int J Hyperthermia*. 1998 Jul-Aug;14(4):417-9. Letter to the Editor
9. Hooker MH, Gazzard BG. Ozone-treated blood in the treatment of HIV infection. *AIDS*. 1992 Jan;6(1):131.
10. https://www.rxlist.com/supplements/chinese_cucumber.htm
11. Jurkiewicz E, Panse P, Jentsch KD, Hartmann H, Hunsmann G. In vitro anti-HIV-1 activity of chondroitin polysulphate. *AIDS*. 1989 Jul;3(7):423-7. doi: 10.1097/00002030-198907000-00003.
12. <https://www.who.int/tools/elena/review-summaries/vitamina-hiv-adults--micronutrient-supplementation-in-adults-with-hiv-infection>

13. BBC News. Scepticism over Aids 'cure'. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/health/564867.stm>
14. What is armenicun? <https://i-base.info/htb/3631>
15. Σπιρουλίνα: Η Υπερτροφή της Φύσης – Οφέλη, Θρεπτική Αξία και Οδηγός Χρήσης. <https://pure-natural.gr>
16. Harvard Medical School. By the way, doctor: Is spirulina good for you? <https://www.health.harvard.edu>
17. <https://www.fda.gov/ph/fda-advisory-no-2023-0578-public-health-warning-against-the-purchase-and-consumption-of-the-unregistered-food-supplement-health-cross-spirulina-no-approved-therapeutic-claim>
18. Are echinacea and HIV not a good mix? *TreatmentUpdate* 1999 Feb;11(1):3.
19. Block KI, Mead MN. Immune system effects of echinacea, ginseng, and astragalus: a review. *Integr Cancer Ther.* 2003 Sep;2(3):247-67.
20. <https://www.mskcc.org/cancer-care/integrative-medicine/herbs/scorpion-venom>
21. Chen Y, Cao L, Zhong M, Zhang Y, Han C, Li Q, et al. Anti-HIV-1 activity of a new scorpion venom peptide derivative Kn2-7. *PLoS One.* 2012;7(4):e34947. doi: 10.1371/journal.pone.0034947.
22. Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος: Παράνομες πωλήσεις αγνώστου προελεύσεως σκευασμάτων. <https://pfs.gr/παράνομες-πωλήσεις-αγνώστου-προελεύ>
23. BBC News. Homeopathy not a cure, says WHO. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/health/8211925.stm>
24. <https://www.protagonistes.gr/maria-papagiannidou>
25. <https://www.lifo.gr/lifoland/mikro-pragmata/pethane-i-kali-dimosio-grafos-mairi-papagiannidou-i-diasimoteri-ellinida>
26. Σώτη Τριανταφύλλου. AIDS, θεωρίες συνωμοσίας και ανθρώπινες τραγωδίες. 25ο Πανελλήνιο Συνέδριο AIDS, Αθήνα 2013. <https://bookpress.gr/stiles/165-pil-low-books/3527-aids-conspiracy>
27. Ross MW, Essien EJ, Torres I. Conspiracy beliefs about the origin of HIV/AIDS in four racial/ethnic groups. *J Acquir Immune Defic Syndr.* 2006 Mar;41(3):342-4.
28. Αναστασία Μελαγωνίτου. Η Ψευδοεπιστήμη την εποχή της COVID-19. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Σχολή Θετικών Επιστημών Τμήμα Βιολογίας. Αθήνα 2023
29. Poinar H, Kuch M, Pääbo S. Molecular analyses of oral polio vaccine samples. *Science.* 2001 Apr 27;292(5517):743-4.
30. Αγγελική Φράγκου. Διερεύνηση των πεποιθήσεων σε σχέση με τον εμβολιασμό στη σύγχρονη εποχή. Ελληνικό περιοδικό της νοσηλευτικής επιστήμης, τόμος 9, τεύχος 2, 2016, σ.13-20
31. Imhoff, R., & Lamberty, P. "Too special to be duped: Need for uniqueness motivates conspiracy beliefs." *European Journal of Social Psychology* 00 (2017). doi:10.1002/ejsp.2265
32. van Prooijen JW, Douglas KM. Belief in conspiracy theories: Basic principles of an emerging research domain. *Eur J Soc Psychol.* 2018 Dec;48(7):897-908. doi: 10.1002/ejsp.2530.

Συγγραφέας Αλληλογραφίας

Βασίλειος Παπαρίζος
vpararizos@yahoo.gr